

PUNK – TAUTI JOKA EI TAPA

Suomi, 2008

Ohjaaja: Jouko Aaltonen

Kesto: 96min.

Esiintyjät:

Andy McCoy, Severi Helle, Pelle Miljoona,
Pantse Syrjä, Martti Syrjä, Juha Torvinen,
Mikko Saarela, Veltto Virtanen, Tumpppi Varonen,
Katja 'Pipsa' Lipasti

Ikäraja: 3

Genre: dokumentti

Tuotanto: Illume Oy

Levittäjä: Sandrew Metronome Distribution
Finland Oy

Koulukinon oppimateriaali on tehty lukiolaisille.

Punk - tauti joka ei tapa on pitkä musiikkidokumentti, joka tarkastelee punkkia sekä musiikillisena että yhteiskunnallisena liikkeenä.

Vaikka elokuva kertoo suomalaisen punkin tarinan, se ei ole vain nostalginen. Menneisyyden vastapainoksi elokuva piirtää kuvan tämän päivän punkista ja siitä, miten punk on muuttunut.

Punk-niminen ilmiö teki mairinnousun Suomeen kolmekymmentä vuotta sitten. Nuorisokulttuuria mullistanutta tapahtumaa on muisteltu eri tavoin muun muassa Ylen Punklandia -dokumenttisarjassa. Näihin muisteluihin liittyy myös Jouko Aaltosen energinen musiikkidokumentti Punk – tauti joka ei tapa.

(www.punktautijokaeitapa.fi)

Ennen kuin menette elokuviin, kirjoittakaa esimerkiksi piirtoheitinkalvolle, mitä sana punk tuo mieleen. Tehkää samoin elokuvan nähtyänne, onko sanoja tullut lisää tai lähtenyt pois?

Porautumista dokumentin rakenteeseen ja kerrontaan

1.

Tehkää elokuvan rakenteesta kaavio esimerkiksi luokan seinälle isolle paperille. Voitte ensiksi jakaantua pienempiin ryhmiin. Miettikää ensin dokumenttikaavion muoto: tuleeko rakennekuviostanne suora jana vai ehkä spiraali. Miten henkilöhaastattelut, ”puhuvat päät”, konserttikuvaukset ja arkistomateriaali sijoittuvat kuvioon? Miten haastattelut ja muu materiaali on koostettu yhdeksi elokuvaksi?

(Elokuva alkaa ”punkin hautajaisista” kun Suomipunkin legenda Pete Malmi saatetaan haudan lepoon loppuvuodesta 2007. Malmin bänditoveri Andy McCoy toteaa tapahtuman merkitsevän punkin lopullista kuolemaa. Alkujakson jälkeen elokuva keskittyy todistamaan

että se onkin herännyt eloon eikä oikeastaan koskaan ole kuollutkaan.

Elokuva rakentuu kahden sukupolven tarinan rinnakkaiskuljetukselle: toisaalta dokumentoidaan uuden punksukupolven elinvoimasta anarkiaa ja toisaalta punk-veteraanien muisteloita. Siltaa sukupolvien välille rakennetaan myös rinnastamalla nykypäivän punkin kummisedät nuoruuden kuviinsa. Esimerkiksi Pelle Miljoonan tuoreen haastattelun lomaan leikataan arkistomateriaalia legendan nuoruudesta.

Musiikkidokumentille ominaisesti myös musiikilla on suuri rooli rakenteen määrittäjänä ja kerronnan rytmittäjänä.

Tietylainen draamankaari kehittyy Akupunktio-bändin ympärille, jonka kehitystä seurataan treeneistä, keikalle ja studioon.

Dokumenttia rytmittävät myös teemat, joiden kautta tarina etenee, muusikoita seurataan treenikämpältä, lavalle, studioon, bändikilpailuihin ja keikkaelämään. Yhtenä teemana esiin nousee punkin yhteiskunnallisuus talon- ja kadunvaltauksineen.)

2.a.

Millaisia näkökulmia elokuvassa on? Miettikää miten näkökulman valinta dokumentissa vaikuttaa aiheen käsittelyyn.

2.b.

Onko elokuvassa päähenkilöitä? Keitä he ovat ja millä perusteella juuri heitä voisi pitää päähenkilöinä?

(Selkeimmin esiin nousevat kahden sukupolven edustajina punkveteraani Pelle Miljoona sekä nuori ja energinen uuden polven punkkari Seve.)

2.c.

Hahmotelkaa elokuvan ”roolikartta”, millaisia henkilöitä elokuvassa esiintyy, millaiset ovat heidän väliset suhteensa ja roolinsa kokonaisuudessa?

3.a.

Elokuvan ohjaajan Jouko Aaltosen edellisenkin dokumentti *Kenen joukoissa seisot*, pyöri musiikin ympärillä. Miksi musiikki on hedelmällinen dokumentin aihe?

(Aaltonen on itse todennut musiikin olevan kiitollinen dokumentin aihe sillä se on elämyksellistä kuten elokuvakin.

Elokuvan keinoin voidaan myös välittää jotain olennaista tietyn musiikkityylin luonteesta. Nopeat

leikkaukset välittävät punkin energiaa ja kuvien karheus rosoista romantiikkaa.)

3.b.

Jouko Aaltonen on sanonut elokuvan olevan tarkoitettu nimenomaan elokuvateatterilevitykseen, miten tämä näkyy lopputuloksessa? Pohtikaa millainen elokuvaelämys olisi televisioruudulta nähtynä.

Mikä on tekijän rooli dokumenttielokuvassa?

(Dokumenttielokuvan alkuvaiheita leimasi pyrkimys todellisuuden mahdollisimman objektiiviseen tallentamiseen.

Nykyajan dokumentaristi esittää oman näkemyksensä todellisuudesta eikä pyri esittämään ehdotonta totuutta.

Jouko Aaltonen on kuvannut dokumenttielokuvaa taiteeksi, joka on sidoksissa todelliseen sosiaalishistorialliseen maailmaan.)

Punk nuorisokulttuurina

Valitkaa itsellenne jokin nuorisoalakulttuurin rooli. Voitte myös edustaa pienissä ryhmissä jotain alakulttuuria. Valitkaa mieluiten itsellenne vieraampi alakulttuuri. Tutustukaa rooliinne ja ottakaa selvää millainen musiikki, pukeutuminen, ajatusmaailma jne. siihen liittyy. Esitelkää oma alakulttuurinne muille esiintymällä roolissanne. Voitte käyttää rekvisiittana pukeutumista ja musiikkia.

Keskustelkaa yhdessä vielä rooleistanne ja miten punk niihin suhteutuu. Onko nykyään erotettavissa yhtä selviä alakulttuureja? Mikä nykyään määrittää nuorison rooleja?

”Jokainen osaa soittaa” – punkin perusta

1.

Mitä on punk? Tiivistäkää punkin ydin kuvin, sanoin tai sävelin.

(”Punk on ennen kaikkea asennetta, se on heimotunnetta mutta myös yksilöllisyyttä, omapäisyyttä, auktoriteettien vastustamista ja elämän ottamista omiin käsiin.”

– Jouko Aaltonen)

2.a.

Mikä tekee punkista punkkia? Miettikää dokumentissa esiintyneiden yhtyeiden kautta.

2.b.

Suunnitelkaa punkbändille imago ja ideologia.

3.

Dokumentista ovat pitäneet monet sellaisetkin katsojat jotka eivät punkista juurikaan perusta.

Jakakaa luokka kahtia sen mukaan pidättekö punk-musiikista vai ette. Keskustelkaa ryhmissänne mitä piditte elokuvasta. Mitä muita teemoja siitä nousee esiin musiikin lisäksi? Listatkaa omissa ryhmissänne asioita joihin kiinnittitte elokuvassa huomiota ja teemoja joita siinä käsiteltiin. Tehkää yhteenvetoa vertailemalla listojanne, keskustelkaa kokivatko musiikista pitävät elokuvan eritavalla.

4.

Lukekaa entisen punkkarin nostalgiset nuoruusmuistot. Poimikaa muistelosta dokumentista tuttuja asioita, luoko teksti punkista samanlaista kuvaa, millä tavalla luulette nostalgian vaikuttavan?

Matkustakaa ajassa eteenpäin ja asettukaa keski-ikäisen itsenne asemaan. Kirjoittakaa samantapainen muistelu omasta nuoruudestanne. Voitte lukea muisteluita ääneen toisillenne ja keskustella mikä nuoruudessa on olennaista ja tärkeää.

Punkin rantautuessa Suomeen olin vielä täysi lapsi, mutta kummasti se heti kolahti. Joku sen erilaisuudessa viehätti, siinä ”oli sanomaa”, kuten vieläkin kuulen vanhemmiltani heille toittaneen, kun joutuivat kuuntelemaan Maukka Perusjätäkää täysillä soitettuna pienestä kannettavasta Sonystani.

Kaikista noista iki-ihanista suomalaista bändeistä kovimmin minuun kolahti Problems? ja Tumppi Varonen. Vieläkin, neljäkymppisenä, Katupoikien laulu kuulostaa hauskalta. Ja mukavinta on, että nyt se sama biisi toimii hengennostattimena myös pian 18-vuotiaalle tyttäreni!

Kohokohtia punknuoruudestani olivat tietysti kesä 1982, jolloin pääsin käymään useammillakin festareilla, mm. Sun Dance Summerissa ja Saapasjalkarockissa. Ja kun tarpeeksi kauan notkui festarialueen tuntumassa, näki lähes kaikki bänditkin” ihan siviilitunnelmissa”, eli ringissä istuttiin nurmikolla olutta juoden.

Taisi olla se sama kesä, kun istuin Tumpi Varosen kanssa samassa kiikussa Korian lavalla, ja sain nimikirjoituksen poskeeni. Ja sitä poskea en olisi kyllä sitten millään malttanut pestä!

Koulussa piti tehdä esitelmä äidinkielen tunnilla omavalintaisesta aiheesta. Minä tietysti kirjoitin Tumpi Varoselle, että tekisin esitelmän Problemsista, ja vastauksena sainkin hänen omakirjoittaman "historiikin" kuvien kera. Siitä esitelmästä tuli sitten täysi kymppi, ja siitä olen vieläkin enemmän kuin ylpeä!

Nahkatakkit, rintaneulat, hakaneulat ja maastohousut, sekä erikoisen väriset hiukset, kuuluivat tietysti kuvaan. Kerran kävi niin, kun menin isäni luo Pihtiputaalle, hän katsoi työpaikkansa ikkunasta, että onpas siellä kummallisen näköisiä tyttöjä, ja kutsuipa työkaverinsakin katsomaan. Ja hämmästys oli melkoinen, kun kohta nuo samaiset kummajaiset seisoivatkin hänen työhuoneessaan.

Seuraavana viikonloppuna meidän kesäpaikalle tuli ravintolareissultaan käymään isäni serkku, melkoisessa whiskypölyssä. Isäni naureskelee vieläkin, että hän selvisi siinä hetkessä ovella, kun näki minut ja kaverini Mervin istumassa tuvan penkillä tukat pystyssä.

Pihtiputaalla oli melkoinen rockmeininki tuohon aikaan. Vaikka en siellä asunutkaan. Kävin siellä usein. Nyt kun katsoin Pitkä kuuma Kesä -elokuvan, muistuvat nuo ajat ja fiilikset mieleen. Ratsia sai sen huuman siellä alulle ja Dex-viihde, joka toi paikkakunnalle kuumia rocknimiä esiintymään.

Kuuntelen vieläkin silloin tällöin noita "kultaisen nuoruuteni" helmiä, ja kummasti ne sanat muistuvat mieleen vuosienkin jälkeen. Tuntuu, että nykyään ei samanlaista fiilistä nuorilla ole; Silloin kaikki hiukankin soittomielä omaavat pistivät bändin pystyyn ja niksinnikkarit rustasivat enemmän tai vähemmän sanomaa sisältäviä tekstejä. Oikeiden bändien biisit soivat autoissa ihan sikakovaa, kun hengailtiin kaupungilla ja lavoille kokoonnuttiin ihmettelemään sitten niitä oikein livenä.

Rintamerkkejä askarreltiin itse ja niittejä piti tilata Helsingistä, tai parhaimmat tuotiin Ruotsista tai Englannista asti. Ei niitä ollut joka kyläkaupassa saatavilla, kuten nyt on. Ja kun hyvä bändi oli tulossa esiintymään, oltiin valmiita fillaroimaan säässä kuin säässä kilometrejä. Tai sitten piti ruikuttaa kyytiä täysi-ikäisiltä kavereilta, kun matkaa saattoi olla 40–50 kilometriäkin. Mutta vaiva oli sen arvoista! Tuli nähtyä tosi monia Suomirockin ihanouksia.

Kerran kävi niin, että olimme menossa kolmen tytön voimin Husulaan katsomaan Popedaa tai Juicea, en muista kumpaa, pyysimme kyytiä eräältä Juhalta. Hän oli lupautunut kuskiksi samaan paikkaan joillekin pojillekin, mutta perui sen keikan, kun pääsi meitä tyttöjä kускаamaan. Matkalla sitten ajoimme ojaan, mutta Juha herrasmiehenä NOSTI pikkufiunsa ojasta meidän tyttöjen sievästi kyydissä istuen! Huh!

Sain tilattua muutaman fanipaidan suosikkibändeistäni.

Kun sitten aika ajoi niiden ohi, eli kasoitiin "liian isoksi" niihin, eli piti aikuistua, annoin ne paidat perinnöksi isäpuolelleni, joka käytti niitä vuosia työpaitoinaan maatalon töissä. Hilpeyttä hän kyllä herätti heinäpellolla Pelle Miljoona-paidassaan useasti! Paitojen laatu taisi olla jotain muuta kuin nykyiset kerran käytettävät t-paidat?

Isäpuolestani tuli mieleen: Olin toivonut joululahjaksi Pelle Miljoonan Moottoritie on kuuma -levyä. Isäpuoleni marssi Kouvolan MusiikkiFazeriin, joka oli täpötäynnä joululahjojen etsijöitä. Hän sanoi vain: "Miljoona Pelle, Moottoritie on kuuma". Myyjä ojensi levyn ja isäpuoleni maksoi sen. Koko homma oli kestänyt noin puoli minuuttia.

Lähes loppuun kulutetut vinyylini elävät nyt uutta elämää tyttäreni huoneessa; Sieltä kuuluu välillä rätiseviä Eppuja, Tumpia, Pelleä, Sigiä, Ratsiaa, Ypöviittä, Korroosiota...

Outi

http://punklandia.yle.fi/punk_kartalla/keski-suomi/rintamerkkeja-askarreltiin-ja-niitteja-tilattiin-helsingista

5.

Verratkaa 70-luvun punkkulttuuria tämän päivän vastaavaan. Miten elokuvassa kuvatut sukupolvet eroavat toisistaan, onko asioita jotka eivät vuosien saatossakaan ole muuttuneet?

6.

Jouko Aaltosta on punkissa viehättänyt sen terve ydin, johon sisältyy itse tekemisen kulttuuri ja oman ajattelun korostaminen ja kyseenalaistava asenne ja epäkohtia kritisoiva asenne. Myös Ritva Raippa näkee punkin vaihtoehtokulttuurina, joka voi tarjota nuorelle monia mahdollisuuksia ja toimia voimavarana. Myös suvaitsevaisuus on punkin positiivisia puolia. Tästä huolimatta dokumentti tuo esiin myös elämäntavan lieveilmiöitä. Mitä nämä varjopuolet ovat ja miten ne kuvataan elokuvassa.

7.

Suosikki-lehti julkaisi vuonna 1977 seuraavanlaisen punkkareille irvailevan neuvolistan:

Ollakseen menestyksellinen punk-rokkari täytyy...

- saada vain muutamia kuulijoita, jotka palvelevat sinua
- soittaa kohtalaisesti mutta ei liian hyvin
- olla ilman levytyssopimusta
- soittaa aina mahdollisimman kovaa
- mutista sanat niin, että niitä on mahdotonta kuulla
- pitää sanat yksinkertaisina ja kammottavina
- toistaa kaikki uudelleen ja uudelleen, niin että idioottikin muistaa mitä lauloit
- pukeutua rääsyihin, joita saa muutamalla markalla vanhojen vaatteiden kaupoista
- olla välittämättä kenestäkään
- olla kuuntelematta kritiikkiä
- soittaa törkyisimmissä kellareissa
- varjella mainetta kiirimästä oman paikkakunnan ulkopuolelle

Tehkää vastaavanlainen lista, mutta kiinnittäkää huomiota punkin positiivisen ytimeen, sen esiintuomiseen ja siihen miten karikoilta voitaisiin välttyä.

Miettikää myös mitä Suosikin lista kertoo yleisestä suhtautumisesta punkkulttuuriin sen alkuaikoina.

Punksanasto

Selittäkää seuraavat punk-kulttuuriin liittyvät sanat ensin omin sanoin ja etsikää vasta sitten lisätietoja.

Anarkismi

(Punkkulttuurin yleisideologia. Monimerkityksellisellä käsitteellä tarkoitetaan usein kaaosta, vapautta ja taistelua yhteiskunnan byrokratiaa vastaan. Anarkismi on joissakin yhteyksissä saanut suomenkielisen muodon hallituksettomuus.)

Keesi

(Punkkareille tyypillinen hiustyyli, irokeesi, jossa muutoin kaljuksi ajeltuun päähän on keskelle jätetty hiuksia, jotka nostetaan pystyyn hiuslakalla tai sokerivedellä.)

Diy

(Punkkia määrittelevä tee-se-itse -filosofia, joka koskee kaikkea musiikista vaatteisiin.

"Punkin on pitänyt hengissä se perusfilosofia, että tehdään itse, otetaan elämä omiin käsiin. Sen pystyy sukupolvi toisensa jälkeen löytämään," luonnehtii dokumentin ohjaaja Jouko Aaltonen. <http://plaza.fi/kaista/elokuvat/haastattelut/punk-haastattelussa-ohjaaja-jouko-aaltonen>)

Straight edge, streittarit

(Streittarit ovat streight edge- nimisen punkkulttuurin muodon kannattajia. Streittarit kieltäytyvät muun muassa tupakasta ja päihteistä. Monesti streittarit ovat myös vegaaneja.)

Punk tyylinä

1.

Punk on musiikkigenren lisäksi pukeutumistyyli ja elämäntapa. Millä tavalla? Nostakaa esimerkkejä elokuvasta, millaisen kuvan dokumentti antaa punk-tyylistä? Vastaako se omaa mielikuvaanne?

(Punk-pukeutumisessa heijastui musiikin vanhasta eroon pyrkivä kapinahenki, se näkyi hippikulttuurin leveden lahkeiden ja pitkien hiusten vieroksuntana. Punk oli kokonaisvaltainen tyyli ja voimakkaasti kantaaottava myös visuaalisesti.)

2.

Elokuvassa kuullaan seuraavia lentäviä lauseita. Mihin lausahdukset liittyvät ja mitä ne tuovat teille mieleen? Mitä ne kertovat punkista ja nuorisokulttuurista. Osaatteko yhdistää ne oikeaan henkilöön?

"Soitetaan kovaa ja silleen"

"Rock oli kanava"

"Kyllä voi kun soittaa vaan"

"Mäkin haluan möykätä"

"Pitää tehdä sitä mikä tuntuu oikealta"

"Musiikki on itseisarvo"

Tehkää luokkaan "iskulauseseinä", johon voitte koota omia "sloganeja", mietelauseita ja elämänviisauksia.

Suomipunkin historiankirjoitusta

Punk – tauti joka ei tapa ei ole mikään kattava punk-historiikki, vaan se keskittyy kahteen sukupolveen: ensimmäiseen ja viimeisimpään. Välistä jää paljon pois, mutta punkin jatkumo ja nuoruuden innon uusiutuminen sukupolvesta toiseen tulevat todistetuksi.

Elokuvan kautta voi tutustua punkin vaiheisiin ja sitä kautta tärkeään osaan suomalaista populaari- ja nuorisokulttuuria.

1.a.

Eräällä levy-yhtiöllä on suuri rooli sekä Aaltosen elokuvassa että punkin historiassa. Mistä levy -yhtiöstä on kysymys ja mikä oli sen merkitys? Poimikaa faktoja elokuvasta ja sen haastatteluista ja syventäkää tietojanne netin ja kirjallisuuden avulla.

(Tietoa tästä punkin(kin) kannalta merkittävästä levy-yhtiöstä löytää kirjasta Kontiainen, Vesa 2004: *Aittoa suomirokkia – Poko Recordsin historia*. Helsinki: Like.)

1.b.

Kuvitelkaa olevanne innokas punkmuusikko, joka lähettää bändinsä demo-levyn (sanasta demonstraatio, kappaleen esittely- tai esiversio) levy-yhtiöön, millaisen saatekirjeen kirjoittaisitte?

2.

Mistä punk tuli Suomeen? Mitä dokumentin haastatellut kertovat omista vaikutteistaan ja nuoruuden ihanteistaan? Ottakaa selvää miten, missä ja mistä lähtökohdista punk syntyi.

(Suomipunk-ilmion laajuudesta saa hyvän käsityksen Jarkko Kuivasen toimittaman *Suomipunk 1977–1998* (1999) kirjan avulla. Se on hyvä hakuteos, josta löytyvät lähestulkoon kaikki Suomen punkbändit ja niihin liittyvät faktatiedot. Suomalaisen punkhistorian tuorein kartoitus löytyy kirjasta *Parasta lapsille. Suomipunk 1977–1984*. Toim. Mika Saastamoinen. 2007. Helsinki: Johnny Kniga.

Lisää lähteitä punkin historian tutkimisen tueksi:

Lydon, John 2005: *Johnny Rotten*. Helsinki: Johnny Kniga.

-Punkpioneeri Sex Pistolsin laulajan John Lydonin elämäkerta, joka omalta osaltaan valottaa punkin yhteiskunnallisia ja musiikillisia taustoja. ”Kaaos oli minun filosofiani. Näin on. Säännöttömyys. Jos ihmiset alkavat rakentaa ympärillesi aitoja, murtaudu ulos ja tee jotakin muuta. Sinun ei pidä koskaan, ikinä, tulla täysin ymmärretyksi. Eikö se olekin kaiken loppu? Se on piste. Ajatuksien perään ei pidä koskaan panna pisteitä. Ne muuttuvat.” kiteyttää Rotten ideologiansa.

Melnick, Monte A. & Meyer, Frank 2004: *On the Road with The Ramones*. Sanctuary.

-Tarinoita Ramonesin taustoista ja kertomuksia kiertue-elämän kurimuksesta

Lazell, Barry 1995: *Punk! An A-Z*. Hamlyn.

- Esittelyjä englantilaisista ja amerikkalaisista punkyhtyeistä joista monet ovat vaikuttaneet myös suomalaisiin punkkareihin.

Laamanen, Lamppu: *Matkalla*

tuntemattomaan. Pelle Miljoona muiden mukaan. WSOY.

McNeil, Legs & McCain Gillian 2004: *Please Kill Me. Punkin sensuroimaton esihistoria*.

Helsinki: Like.

- Kuvaa Punk-kulttuurin juuria ja syntyä romantisoimatta ja unohtamatta idealistisen kapinan itsetuhoista pimeää puolta.

”Mä vaan pogon. Punk-vuodet 1977-1980.”

Teoksessa *Jee Jee Jee. Suomalaisen rockin historia*. Toim. Seppo Bruun, Jukka Lindfors, Santtu Luoto, Markku Salo. 1998. Helsinki: Wsoy.

- Punkia käsittelevä osuus Suomirockin tarinan kertovassa kirjassa.

Täältä tulee nuoriso! 1950-1979. Toim. Kai Häggman. 2006. Helsinki: WSOY.

- Nuorisokulttuurin alku vuosikymmeniä luotaava kirja auttaa taustoittamaan ja ymmärtämään myös punkkulttuuria ja sen syntymistä.

Raippa, Ritva 2002: *Punkin kaksi vuosikymmentä. Etnografiaa ja punkkareiden elämäkertoja*. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. N:o 80.

- Punkkia kulttuurisena ilmiönä ja yksilön elämänkulun osana lähestyvä väitöskirjatutkimus.

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Punk>

- Tiivis tietopaketti punkista

http://punklandia.yle.fi/kuka_on_kukin

- "Kuka kukin on suomalaisessa punk-skenessä" Suomalaisen punk-vaikuttajien ja merkittävimpien bändien esittelyitä.

Kapinaa ja sotaa apatiaa vastaan - yhteiskunnallinen punk

1.a.

Punkin sanotaan olevan vahvasti yhteiskunnallinen ilmiö. Miten tämä tulee esille elokuvasta? Etsikää esimerkkejä dokumentista.

(Dokumentissa seurataan anarkopunkkareiden aktivismia, talonvaltauksia, mielenilmauksia punk-tapahtumissa jne. Elokuvassa esiintyvien yhtyeiden sanoma on usein yhteiskunnallinen ja laulujen sanat kumpuavat yhteiskunnallisista epäkodista: *Creepy Crawlie* vastustaa naisiin kohdistuvia vääräyksiä ja Pelle Miljoonakin ottaa edelleen kantaa laulamalla leipäjonoista.)

1.b.

Mikä ideologia ja yhteiskunnalliset ajatukset yhdistävät elokuvan punkkareita? Miten dokumentin haastateltavat kuvaavat omia asenteitaan ja aatteitaan? Mikä yhdistää nykypunkkarin ja punkveteraanien ajatusmaailmoja?

2.

Tutustukaa Pelle Miljoonan dokumentissakin soivan klassikkokappaleen sanoihin:

Jartsu on yksin himassa ja katsoo telkkarii
jossa poliisit ampuu tohjoks pari gangsterii
äiti on iltalöysissä ja isä ryppäämässä
voileivät olivat pöydällä kun hän tuli koulusta
ohjelma loppuu, täytyis mennä nukkumaan
valot täytyy sammuttaa, vaikka pelottaa

huomenna taas ope kysyy, mikä poikaa väsyttää
lapsi ei uskalla nukkuu, ope ei voi käsittää

Älkää kysykö mistä johtuu väkivalta
älkää kysykö mistä johtuu päihdeongelma

Äiti tulee myöhään ja lyö lastansa
koska tämä taas on kastellut vuoteensa
mutta saa myös rangaistuksen kun isä tulee kotiin
tämä lyö vaimoaan kunnes sammuu nojatuoliin
lapsi yrittää paeta, mutta ei löydä syyliä
hän vetää suojaksensa vain märkää takkia
ja tietää, että hän on maailmassa yksin
kyynelistä kastuu vielä tyynynsäkin

Älkää kysykö mistä johtuu väkivalta
älkää kysykö mistä johtuu päihdeongelma

Liisa on neljätoista, eikä viihdy koulussa
ja vielä vähemmän hän viihtyy kotona
hän ei myöskään viivy kauaa laitoksessa
sillä ainoa kotinsa on kaupungin kadulla
kadulla Liisa ei koskaan ole yksin
tuttu jengi tukena samoin käsityksin
ja he kaikki ovat niin katkeria
koska kellään heistä ei ole muuta kotia

Älkää kysykö mistä johtuu väkivalta
älkää kysykö mistä johtuu päihdeongelma

Ensin sanottiin: Imppaa tricoloo, se on ihanaa
sitten sanottiin: Polta pilvee, se on vielä ihanampaa
sitten juostiin lujaa ja vanhat naiset kolkattiin
jotta saatiin rahat tosi koviin aineisiin
ja nyt hän on Tukholmassa ja myy ruumiistaan
hän on vasta lapsi, mutta jo valmis kuolemaan
ja rikkaat liikemiehet ja pankinjohtajat
joiden vaimo ja lapset kotona odottavat
Liisalle hyvin varvista maksaa
ja niillä rahoilla lapsi heroiniä ostaa

Älkää kysykö mistä johtuu väkivalta
älkää kysykö mistä johtuu päihdeongelma

Millaista on kappaleen yhteiskunnallisuus?

3.

Radio Suomen Rockradio järjesti punk-äänestyksen, jossa etsittiin kaikkien aikojen parasta suomalaista punk-kappaletta. Äänestystulos oli seuraavanlainen:

1. Pelle Miljoona N.U.S.: Väkivalta ja päihdeongelma
2. Ratsia: Lontoon skidit
3. Lama: Totuus löytyy kaurapuurosta

4. Terveet kädet: Minä haluan paljon rahaa
5. Hassisen kone: Rappiolla
6. Kollaa kestää: Jäähyväiset aseille
7. Maukka ja Nahkatakkit: Säpinää
8. Eppu Normaali: Poliisi pamputtaa taas
9. Pelle Miljoona & 1980: Tahdon rakastella sinua
10. Karanteeni: Ei ole meillä mitään paikkaa
11. Problems?: Ei tää lama päähän käy
12. Ypö-viis: Mari pogoaa
13. Pelle Miljoona & 1980: Pelko ja viha
14. Sleepy Sleepers: Kuka mitä häh
15. Briard: I Really Hate Ya

16. Vaavi: Tytöt hymyilee
17. Sensuuri: Kirjoitan seinään
18. Korroosio: Hei hei hei
19. Se: Mä haluan elää
20. Korroosio: Hei hei hei

Mitkä näistä kappaleista voisivat nimensä perusteella olla yhteiskunnallisesta kantaaottavia?

Miettikää mistä kappaleet voisivat kertoa. Keskustelkaa myös kappaleista, jotka olette kuulleet ja joiden sanat tunnette: millainen on punkmusiikin maailma?

Oppimateriaalin on laatinut
FM Marjo Kovanen.
Oppimateriaalin on tuottanut
Anna-Liisa Puura-Castrén
Koulukinosta.